

เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ฉบับที่ ๖/๖๓ (ประจำเดือน มี.ค.๖๓)

บทบาทใหม่ของจีนบนเวทีโลกภายหลังการรับมือการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ (COVID-19) ตั้งแต่เริ่มมีการแพร่ระบาดในจีนจนถึงสัปดาห์แรกของเดือน เม.ย.๖๓ มีจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสแล้วมากกว่า ๑ ล้านคน และมีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๗๐,๐๐๐ คนทั่วโลก วิกฤตการณ์ครั้งนี้ จีนได้แสดงให้เห็นทั่วโลกให้เห็นถึงศักยภาพในการจัดการกับโรคระบาดและบทบาทความเป็นผู้นำที่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วเด็ดขาด และประสบผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมกันนี้จีนได้เร่งเดินหน้าพัฒนาความสัมพันธ์กับชาติต่าง ๆ ทั้งชาติพันธมิตรและชาติที่เคยเป็นคู่แข่ง ผ่านกลไกความร่วมมือและการช่วยเหลือทางด้านสาธารณสุขและด้านเศรษฐกิจ บทบาทใหม่ของจีนบนเวทีการเมืองโลกในครั้งนี้ อาจนำไปสู่กระแสการเปลี่ยนผ่านทางอำนาจ (Transition of Power) จนทำให้จีนก้าวขึ้นสู่การเป็นชาติมหาอำนาจ (Superpower) อันดับหนึ่ง สหรัฐฯ อาจต้องสูญเสียบทบาทผู้นำที่เคยเป็นชาติมหาอำนาจแต่เพียงผู้เดียวและไม่ยอมรับบทบาทผู้นำใหม่ของจีน อาจนำไปสู่การแข่งขันเพื่อชิงอำนาจที่จะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงของโลกอีกครั้งในอนาคต

* สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในจีน

การแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของจีน ดำเนินไปด้วยความรวดเร็วและเด็ดขาด มาตรการที่ทำให้จีนประสบความสำเร็จในการควบคุมการแพร่ระบาด คือ การกักตัว ตรวจสอบคัดกรอง และแยกตัวผู้ป่วยออกจากคนปกติ รวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่คาดว่า จะมีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาจำนวนมากในอนาคต นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วจีนได้นำเทคโนโลยีบิ๊กดาต้า (Big Data) มาใช้ในการติดตาม คัดกรอง และลำดับความสำคัญของผู้ติดเชื้อที่สามารถประมวลผลได้ในเวลาอันสั้น (Real-Time) รวมถึงการนำเทคโนโลยีอื่น ๆ มาใช้ทางการแพทย์ อาทิ เทคโนโลยีกล้องอินฟราเรดตรวจวัดอุณหภูมิ เทคโนโลยีจดจำใบหน้า และอากาศยานไร้คนขับในการส่งยาและอุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นต้น

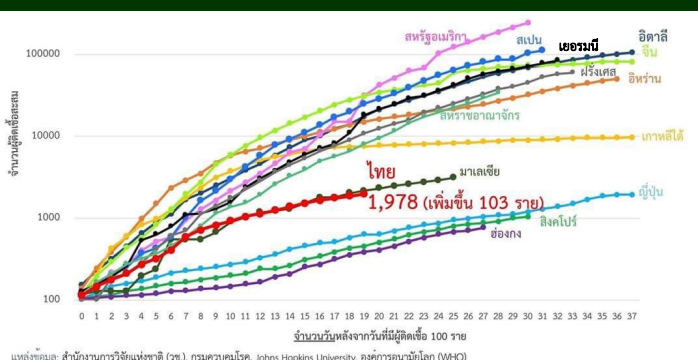
ภายหลังจากที่จีนผ่านจุดวิกฤตของการแพร่ระบาดภายในประเทศได้แล้ว รัฐบาลจีนยังคงเตรียมพร้อมและบังคับใช้มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 อย่างเข้มงวดต่อไปเพื่อรับมือหากมีการระบาดซ้ำ อาทิ การเตรียมการสร้างโรงพยาบาลชั่วคราวในเมืองอู่ฮั่นเพิ่มอีก ๑๙ แห่ง ที่สามารถรองรับผู้ป่วยได้ ๓๐,๐๐๐ เตียง การเตรียมบุคลากรทางการแพทย์ การติดตั้งเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (CT Scan) และการเตรียมอุปกรณ์ทางการแพทย์อื่น ๆ เช่น เครื่องเฝ้าติดตามคลื่นไฟฟ้าหัวใจ (ECG Monitor) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาทางการแพทย์ เป็นต้น การสงวนพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในกรุงปักกิ่ง

ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย และมาตรการสกัดกั้นการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสที่มาจากต่างประเทศ

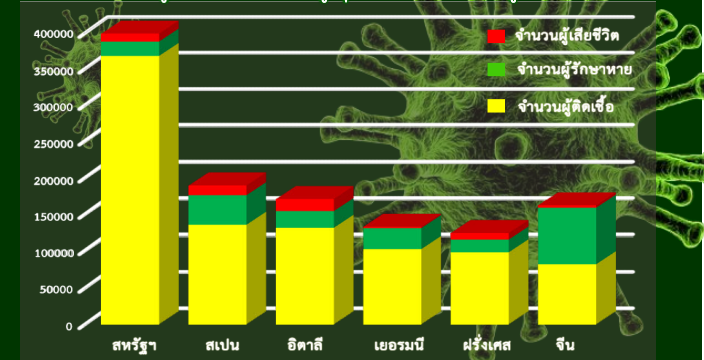
* การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในยุโรป

สหรัฐฯ ภายหลังจากที่จีนพบผู้เสียชีวิตด้วยอาการปอดอักเสบที่หายสาบสูญไม่ได้ จำนวน ๒ ราย ในมณฑลหูเป่ย์ สหรัฐฯ ได้ดำเนินมาตรการตรวจคัดกรองผู้โดยสารที่สนามบินทันที ในเวลาต่อมาศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐฯ ยืนยันการพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ครั้งแรกในสหรัฐฯ เป็นหญิงที่เดินทางกลับมาจากเมืองอู่ฮั่น และสถานการณ์การแพร่ระบาดในสหรัฐฯ ก็เริ่มมีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นในหลายรัฐ ถึงแม้ว่ารัฐบาลสหรัฐฯ จะใช้มาตรการระยะห่างทางกายภาพ (Physical Distancing) การยกระดับเป็น Immediate Health Risk พร้อมจัดตั้ง Emergency Response System เพื่อการพัฒนาแนวทางการจัดการโรค และการตรวจวินิจฉัยเพื่อค้นหาเชื้อไวรัส การประกาศภาวะฉุกเฉินทั่วประเทศ ตลอดจนการสั่งห้ามชาวอเมริกันเดินทางออกนอกประเทศก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เชื้อไวรัสในสหรัฐฯ แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว คือ การไม่สวมหน้ากากอนามัยและทางการของสหรัฐฯ ก็ไม่ได้มีการณรงค์ให้ประชาชนของตนสวมใส่หน้ากากอนามัยด้วยเช่นกัน จะเห็นว่าวัฒนธรรม พฤติกรรม และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เชื้อไวรัสสามารถแพร่กระจายได้เร็วขึ้น จนทำให้สหรัฐฯ กลายเป็นประเทศที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อและจำนวนผู้เสียชีวิตเป็นอันดับ ๑ ของโลก

กราฟแสดงสถิติจำนวนผู้ติดเชื้อ COVID-19 : วันที่ ๓ เม.ย.๖๓

กราฟแสดงจำนวนผู้ติดเชื้อ COVID-19 สูงสุด ๖ อันดับโลก : ข้อมูลเมื่อวันที่ ๗ เม.ย.๖๓

อิตาลี ถือเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่รุนแรงอีกประเทศหนึ่งของโลก ปัจจัยที่ทำให้อิตาลีมีผู้ติดเชื้อจำนวนมากนั้น มาจากพฤติกรรมและวัฒนธรรมของคนในอิตาลี และการที่อิตาลีเป็นประเทศประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมที่เน้นให้ความสำคัญกับสิทธิพลเมือง ส่งผลให้การดำเนินมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในระยะแรกมีความหละหลวม แม้ว่าปัจจุบันอิตาลีจะมีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดที่เข้มงวดมากขึ้นก็ตาม แต่จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่และจำนวนผู้เสียชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้นจนไม่สามารถกำหนดทิศทางในการควบคุมการระบาดได้ ทำให้เพียงการเลือกที่จะรักษาผู้ที่ได้รับการประเมินแล้วว่าสามารถทำการรักษาได้เท่านั้น

สเปน มีการดำเนินมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด และมีปัจจัยในการกระตุ้นให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสมาจากวัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนในชาติเช่นเดียวกับชาติอื่น ๆ ในยุโรป นอกจากนี้สเปนจะพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัส COVID-19 และมีอัตราการเสียชีวิตสูงติดอันดับ ๑ ใน ๓ ของโลกแล้ว สเปนยังประสบปัญหาด้านสังคมที่สำคัญอีกประการ คือ ปัญหาการว่างงาน ที่มีผู้ได้รับผลกระทบกว่า ๙๘๘,๐๐๐ คน ภายหลังจากที่รัฐบาลสเปนประกาศใช้มาตรการปิดเมือง (Lockdown) ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มี.ค.๖๓ ที่ผ่านมา

* บทบาทของจีนกับยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมด้านสาธารณสุข สู่บทบาทผู้นำโลกคนใหม่

บทบาทและท่าทีของผู้นำโลกยังคงเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสนใจ ทั้งเรื่องของการแก้ไขวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ภายในประเทศของตน และบทบาทผู้นำในการแก้ไขวิกฤตของโลกในเวลาเดียวกัน การที่จีนแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการควบคุมการแพร่ระบาดที่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและเด็ดขาด ทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ และการที่จีนสามารถฟื้นจากสถานการณ์นี้ได้รวดเร็ว **“ยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมด้านสาธารณสุข”** ก็ดำเนินการต่อได้ในทันที โดยเริ่มจาก ปธน.สี จิ้นผิง ของจีน โทรศัพท์พูดคุยกับ ปธน.โดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ ถึงประเด็นที่จีนมีมาตรการกักกันโรคที่เริ่มประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และจีนก็มีความมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ไว้ได้ พร้อมระบุถึงวิกฤตที่เกิดขึ้นครั้งนี้จะไม่กระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนในระยะยาว นอกจากการพูดคุยกับผู้นำของสหรัฐฯ แล้ว ผู้นำจีนยังต่อสายตรงถึงผู้นำอีกหลายประเทศ เพื่อกล่าวขอบคุณและยืนยันถึงความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือทางสาธารณสุขทุกด้านหากมีการร้องขอ ทั้งนี้ จีนได้ส่งผู้เชี่ยวชาญที่เคยปฏิบัติงานในเมืองอู่ฮั่นไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือในการต่อสู้กับการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 รวมถึงการจัดส่งอุปกรณ์ทางการแพทย์ไปยังหลายประเทศทุกภูมิภาคทั่วโลก ในส่วนผู้นำสหรัฐฯ ยังคงต่อสู้กับวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อสูงที่สุดในโลก ถึงแม้ว่าสหรัฐฯ จะมีเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัยและมีบุคลากรทางการแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่สุด แต่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศด้วยเช่นกัน เนื่องจากสถานการณ์ภายในสหรัฐฯ ยังมีการแพร่ระบาดที่รุนแรงและมีแนวโน้มจะมีจำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อไวรัส COVID-19 เพิ่มมากขึ้น ในสถานการณ์เช่นนี้สหรัฐฯ ยังคงอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือประเทศอื่นได้ตามที่ผู้นำสหรัฐฯ ได้กล่าวไว้ในช่วงแรกของการแพร่ระบาด

บทวิเคราะห์

หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของโลก คลี่คลายลง ทั่วโลกยังคงต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดจากการแพร่

ระบาดต่อเนื่องไปอีก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับมาตรการของแต่ละประเทศในการฟื้นฟูประเทศของตนเองด้วยระยะเวลาที่แตกต่างกัน ประเทศที่กำลังพัฒนายังคงต้องพึ่งพาชาติมหาอำนาจที่เป็นผู้นำทางเศรษฐกิจอย่างจีน การที่จีนสามารถกลับมาเยือนและเดินทางต่อตามโครงการหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) ได้อย่างต่อเนื่อง จีนน่าจะสามารถนำพาเศรษฐกิจโลกให้ฟื้นตัวกลับขึ้นมาได้ในเวลาที่รวดเร็วผนวกกับการที่ผู้นำจีนเร่งเดินทางกระชับความสัมพันธ์ผ่านกลไกความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขทั้งกับชาติพันธมิตรและชาติคู่แข่งของสหรัฐฯ บทบาทเหล่านี้ของจีนจะเป็นปัจจัยส่งเสริมให้จีนได้รับค่านิยมจากนานาชาติ และทำให้จีนสามารถก้าวสู่การเป็นชาติมหาอำนาจ (Superpower) อันดับหนึ่งของโลกซึ่งจะส่งผลให้เวทีการเมืองโลกเข้าสู่การเปลี่ยนผ่านทางอำนาจ (Transition of Power) หากสหรัฐฯ ต้องสูญเสียบทบาทการเป็นชาติมหาอำนาจและปฏิเสธบทบาทการเป็นผู้นำใหม่ของจีน อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงของโลกอีกครั้ง

มาตรการประเทศไทย รัฐบาลในนามของศูนย์บริหารสถานการณ์

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) ได้ดำเนินการตามมาตรการเป็นขั้นตอนโดยการขอความร่วมมือจากประชาชนให้ปฏิบัติตามนโยบายเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ไปจนถึงการบังคับใช้กฎหมายที่มีความเข้มข้นขึ้นเพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส รวมถึงการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนอย่างเต็มกำลังเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์และการดูแลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสในเวลาเดียวกัน และระหว่างที่การพัฒนาวัคซีนและยาต้านเชื้อไวรัสของสถาบันวิจัยทางการแพทย์กำลังดำเนินการเร่งศึกษาวิจัยอยู่ในขณะนี้ รัฐบาลยังมีความจำเป็นต้องใช้มาตรการควบคุมโรคระบาดที่เข้มงวดต่อไปอีก พร้อมกับ การหาแนวทางฟื้นฟูประเทศภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดเริ่มคลี่คลาย โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการลงทุน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันตนเองให้กับประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง

ในสถานการณ์เช่นนี้กองทัพไทย ควรมีการดำเนินการ ดังนี้ ๑) สนับสนุนรัฐบาลเพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดที่อาจมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ๒) ควรมีการปรับแผนการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ปรับลดลง เพื่อให้กองทัพสามารถดำเนินงานตามภารกิจหลักพร้อมกับสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาลได้ในเวลาเดียวกัน ๓) การสร้างความเข้าใจกับประชาชนถึงมาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลใช้ในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส และเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง กองทัพควรดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยา (ปจว.) เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ว่างงานและกลุ่มที่สูญเสียบุคคลในครอบครัว เป็นต้น ๔) นอกจากกองทัพต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 แล้ว ยังมีความจำเป็นต้องวางแผนเตรียมการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในช่วงฤดูแล้งที่จะมาถึง ทั้งนี้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่ต้องเผชิญในอนาคตอันใกล้อีกด้วย

อ้างอิง

- https://www.nia.go.th/niaweb59/default_TH_.asp
- <https://www.xinhua.com/>
- <https://gisanddata.maps.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/bda7594740fd40299423467b48e9ecf6>
- <https://www.bangkokbiznews.com/news>
- <https://www.voathai.com>

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (ศศย.สปท.) T/F : ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕-๑๖

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม/เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

- การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน/สิ่งแวดล้อม
 อื่น ๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

บทวิเคราะห์โดย จำอากาศเอกหญิง สุวิมล สารโกศล พรนวม